

COOPERAREA ACADEMICĂ ÎN CADRUL OCEMN

Doctor habilitat în pedagogie **Victor ȚVIRCUN**
Secția Științe Sociale și Umanistice al AȘM

ACADEMIC COOPERATION IN THE BSEC

Summary: The present article is dedicated to one of the poorly explored themes – Academic Cooperation of the member states of the Organization of the Black Sea Economic Cooperation (BSEC). Numerous BSEC documents, session materials of working groups on science and technology, represent different forms of academic collaboration, their activity in the development and implementation of scientific and economic projects. The particular importance is the implication of academic centers and establishment of private-government partnerships, along with the training of highly qualified personnel within the BSEC framework.

Keywords: BSEC, cooperation, academic community, projects, partnership.

Rezumat. Prezentul articol este dedicat unei teme aproape deloc oglindite în studiile științifice – cooperarea academică a țărilor-membre din cadrul Organizației Economice a Mării Negre (OCEMN). În baza numeroaselor documente reglatoare ale OCEMN, materialelor și rezoluțiilor grupurilor de lucru în domeniul științei și tehnologiilor, au fost oglindite diferite forme de cooperare academică, activitatea comunității academice în elaborarea și implementarea proiectelor științifice și economice. Un aspect aparte constituie implicarea centrelor academice în procesul stabilirii și promovării parteneriatului public-privat și pregătirea cadrelor de înaltă calificare pentru necesitățile economiilor naționale ale țărilor-membre OCEMN.

Cuvinte-cheie: OCEMN, cooperare, comunitate academică, proiecte, parteneriat.

Odată cu fondarea Organizației de Cooperare Economică a țărilor din regiunea Mării Negre din 25 iunie 1992, problema colaborării statelor-membre în domeniul științei, educației, culturii și tehnologiilor informaționale a devenit una prioritară [1].

Pe parcursul anilor ea s-a transformat în câteva direcții aparte din cadrul celor 17 de bază, adoptate la summit-ul șefilor de state și guverne al OCEMN (iunie 2012, or. Istanbul) și stipulate în documentul final cu titlul *BSEC Economic Agenda Towards and Enhanced BSEC Partnership* (Agenda economică către un parteneriat consolidat BASIC).

Cooperarea în domeniul educației și științei a țărilor OCEMN și-a propus drept scop sporirea, modernizarea și dezvoltarea acestor segmente importante ale economiilor naționale, avansarea suportului lor în formarea unei societăți bazate pe cunoaștere și sporirea sinergiei regionale între autoritățile relevante, comunitatea academică și cea din sfera businessului [2].

În scopul valorificării acestui deziderat, în cadrul OCEMN a fost creat un grup de lucru, prezidat pe un termen de doi ani de o țară-membră. Pe parcursul ultimilor ani această funcție i-a revenit Republicii Elene.

Concomitent, s-a instituționalizat și un grup de lucru în domeniul științei și tehnologiilor, acesta din urmă devenind unul dintre cele mai solicitate de către statele-membre. Ca rezultat, statut de țări-coordonatoare în cadrul respectivului grup l-au avut: Republica Bulgaria, Republica Turcia, Republica Azerbaidjan, Republica Elenă. Cu suportul țărilor-coordonatoare și

cu asistența statelor-membre ale OCEMN, începând cu anul 2005 au fost elaborate și implementate consecutiv trei Planuri de acțiuni de cooperare în domeniul științei și tehnologiilor (2005–2009, 2010–2014 și 2014–2018).

De menționat că fiecare dintre aceste documente strategice, alături de determinarea domeniilor de cooperare, acțiunilor concrete, evenimentelor științifice comune majore, au contribuit la sporirea parteneriatului sectorial, la accelerarea sinergiei atât în cadrul statelor-membre, al structurilor regionale și internaționale, precum și al statelor care dețineau calitatea de membru-observator sau partener-sectorial al organizației.

Un element de bază al Planurilor de acțiuni l-a constituit sporirea eficienței în utilizarea suportului financiar al Fundației de Dezvoltare a Proiectelor (*Project Development Fund* – PDF) în cadrul OCEMN. În pofida faptului că sumele alocate din partea Fundației pentru proiectele inițiate și prezentate de către statele-membre nu erau impunătoare (doar 30 de mii de euro), unele țări, precum Azerbaidjan, Armenia, Turcia, Ucraina, precum și Republica Moldova, au avut posibilitatea să beneficieze de acest suport. Odată cu începerea activității PDF, Consiliul de miniștri al Afacerilor Externe al OCEMN la reuniunea sa din Kiev (17 aprilie 2007) a luat decizia de a institui un suport financiar al Greciei (circa 1,4 milioane de euro) o nouă fundație – HDF (Hellenic Development Fund). Scopul principal al acestei fundații a fost acordarea sprijinului și asistenței financiare proiectelor din domeniul

educației, științei și tehnologiilor, parvenite din partea comunităților științifice ale țărilor-membre.

Spre deosebire de PDF, Fundația Elenă acorda 50 de mii de euro pentru realizarea proiectelor prezentate. Pe parcursul anilor 2010–2014, cât a activat HDF, peste 20 de proiecte din nouă țări au participat la concursul pentru obținerea suportului financiar al fundației. Însă numai opt din ele au fost selectate și propuse spre finanțare. Este îmbucurător faptul că printre acestea au figurat două proiecte din Republica Moldova: *Hybrid Catalytic Membrane Reactors for Water Purification* (Reactori ai membranei hibride catalizatoare pentru purificarea apei), prezentat de către Universitatea de Stat din Moldova în parteneriat cu centrele de cercetare din Ucraina și din Republica Azerbaidjan, și *Development of the EU – BSEC Network for Energy Policy and Research* (Dezvoltarea Rețelei UE – BSEC pentru Politica energetică și Cercetare), elaborat de Universitatea Tehnică din Moldova în parteneriat cu centrele de cercetare în domeniul resurselor energetic din România, Grecia și Bulgaria [3].

În vederea sporirii cooperării academice și de cercetare, în anul 1998 la Atena, la inițiativa Republicii Elene a fost fondat un Centru Internațional de Studii al Mării Negre (ICBSS), care pe parcursul anilor a devenit membru afiliat al OCEMN. În cadrul acestei structuri științifice și de cercetare se întrunesc cu regularitate reprezentanți ai Academiiilor de Științe și ministerelor ramurale pentru a coordona calendarul acțiunilor sale, a elabora proiecte și inițiative științifice, a organiza și efectua conferințe, simpozioane și mese rotunde în vederea implementării Agendei Economice a organizației. Pe parcursul ultimilor ani, comunitatea științifică și academică a Republicii Moldova a fost reprezentată la aceste reuniuni de către academicianul Maria Duca, rector al Universității AȘM.

Un suport valoros pentru comunitatea academică, instituțiile de stat, precum și cercurile de business ale țărilor-membre OCEMN constituie materialele analitice, studiile și evaluările efectuate de ICBSS.

În scopul extinderii cooperării științifice și intensificării contactelor academice între țările-membre OCEMN și membrii-observatori ai acestei organizații, în anul 2010 a fost semnat un Memorandum de înțelegere în domeniul științei și tehnologiilor cu Statele Unite ale Americii. Proiectul planului de acțiuni cu privire la implementarea acestui Memorandum a fost discutat în cadrul Departamentului de Stat al SUA de către Secretarul General al OCEMN în timpul vizitei de lucru la Washington (septembrie 2012).

O strânsă cooperare academică între OCEMN cu mai mulți parteneri regionali și internaționali prevăd acordurile și înțelegerile semnate în ultimii trei ani de

către instituțiile afiliate ale ONU – Organizația Mondială a Turismului, Organizația Mondială a Sănătății, Alianța Civilizațiilor, Uniunea Internațională a Transportatorilor (IRU), proiecte științifice și educaționale inițiate în comun cu structurile abilitate ale UE, ICE, Comisiei Dunării etc. Documentele menționate deschid o largă perspectivă pentru contacte și colaborare între centrele academice de cercetare și pregătirea cadrelor de înaltă calificare ale țărilor-membre OCEMN cu parteneri regionali și internaționali.

O șansă inedită pentru cooperarea academică în cadrul OCEMN oferă mecanismul nou de susținere și promovare a proiectelor – Managementul unit al proiectelor (PMU) – elaborat de Secretariatul Internațional Permanent al organizației și aprobat în luna iunie 2014 de către Consiliul de Miniștri ai Afacerilor Externe. Spre deosebire de cele existente, acest mecanism are scopul de a aprofunda și a extinde parteneriatul public privat (PPP), de a ajuta la elaborarea și prezentarea proiectelor, de a le promova, în calitate de produs final, instituțiilor financiare, donatorilor și sponsorilor.

O altă formă de cooperare academică a OCEMN a fost instituită în perioada Președinției Republicii Moldova în cadrul acestei organizației (ianuarie-iunie 2015). Pentru prima dată în istoria existenței și activității OCEMN, la Chișinău a fost organizată conferința internațională cu genericul *Învățământul profesional și necesitățile economice ale Mării Negre*. Alături de reprezentanții comunităților academice ale țărilor-membre, de demnitarii naționali și internaționali, la acest for important practico-științific au participat activ și membrii societății civile și ai businessului. Atât în cuvântul de salut al lui Ban-Ki-moon, Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite [4], cât și în discursurile participanților a fost menționată importanța sporirii interferenței între știință, educație și sectorul real de producție. O atenție deosebită s-a acordat problemei pregătirii cadrelor de înaltă calificare și încadrării lor în câmpul de muncă. Un subiect aparte a constituit problema sporirii atractivității instituțiilor și centrelor de cercetare pentru tineretul studios și implicarea tinerilor savanți în elaborarea și realizarea proiectelor economice. În lista acțiunilor academice din cadrul OCEMN se înscriu conferințele științifico-practice pe problemele energiei regenerabile, organizate pe parcursul ultimilor zece ani în baza Universității „Prometeus” (or. Athena, Republica Elenă). Merită de menționat că platforma conferinței oferă posibilitate cercetătorilor și practicienilor statelor-membre OCEMN să efectueze un schimb de informații și experiențe în domeniul respectiv, cât și să contribuie la elaborarea și lansarea proiectelor internaționale cu suportul financiar al UE.

După cum putem afirma generalizând cele menționate, cooperarea academică în cadrul OCEMN, începând cu instituirea acestei structuri economice regionale până în prezent, a progresat considerabil, obținând noi dimensiuni, forme și abordări. Totodată, potențialul existent în țările-membre, cel intelectual, uman și economic, conturează oportunități nelimitate pentru aprofundarea și extinderea acestei cooperări. În același timp, sporirea sinergiei în colaborarea dintre instituțiile academice de cercetare, elaborarea și lansarea noilor proiecte comune va impulsiona considerabil dezvoltarea durabilă a economiilor din regiune, sporind bunăstarea statelor și popoarelor din zona Mării Negre.

BIBLIOGRAFIE

1. BSEC Economic Agenda Towards and Enhanced BSEC Partnership. Istanbul, 2012.
2. Țvircun V. Professional education and economic needs of the Black Sea Region. / International Conference „Professional education and economic needs of the Black Sea Region”. Chishinau, 2015, p. 14.
3. Conferința internațională științifico-practică dedicată finalizării proiectului respectiv a avut loc la Chișinău în septembrie 2013 la Universitatea Tehnică din Moldova.
4. Ban-Ki-moon. Welcome address. / International Conference „Professional education and economic needs of the Black Sea Region”. Chishinau, 2015, p. 9.

Ion Bolocan. *Gândirea*, 1987, bronz, granit, 30 cm × 13 cm × 20 cm